

Рецензія

рецензента – доктора юридичних наук, професора Самойленка Георгія Валерійовича на дисертацію Палкіна Андрія Юрійовича «Адміністративно-правовий механізм публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства», подану на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Тема дисертаційного дослідження «Адміністративно-правовий механізм публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства» є надзвичайно актуальною з огляду на сучасні соціально-економічні трансформації в Україні, зумовлені реформуванням системи публічного управління, євроінтеграційними процесами та зростанням кількості суб'єктів господарювання, які перебувають у стані фінансової неспроможності. Процедура банкрутства сьогодні виступає не лише інструментом відновлення платоспроможності боржників або ліквідації неплатоспроможних суб'єктів, а й важливим механізмом захисту прав кредиторів, стабілізації економічних відносин та забезпечення довіри до правової системи.

Водночас ефективність реалізації процедур банкрутства значною мірою залежить від якості адміністративно-правового регулювання та організації публічного управління у цій сфері. Недосконалість нормативної бази, фрагментарність управлінських повноважень, проблеми координації між органами публічної влади та недостатня процесуальна визначеність негативно впливають на практику застосування законодавства про банкрутство, що зумовлює потребу в доктринальному осмисленні адміністративно-правового

механізму публічного управління як цілісної системи правових, організаційних та процедурних елементів.

У такому контексті обрана тема дисертації є своєчасною, науково обґрунтованою та має істотне теоретичне і практичне значення, оскільки спрямована на формування концептуальних підходів до вдосконалення публічно-управлінського забезпечення процедури банкрутства та підвищення ефективності захисту прав учасників відповідних правовідносин.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Рецензування дисертаційного дослідження А.Ю. Палкіна дозволило зробити висновок, що воно є структурованим та ґрунтується на результатах аналізу значної кількості нормативно-правових актів, наукового доробку загальної теорії держави і права, господарського та адміністративного права і процесу. Дисертація є самостійною науковою працею, що відображає результати проведеного дослідження. Сформульовані теоретичні положення, висновки та пропозиції були одержані дисертантом унаслідок аналізу та безпосереднього використання в роботі науково-інформаційних, нормативно-правових джерел і матеріалів щодо визначення адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. Дисертація А.Ю. Палкіна визначається як комплексне дослідження, що визначається наявним послідовним підходом до висвітлення його об'єкту та предмету, досягнення реалізації цілей та задач.

Належний ступінь наукової обґрунтованості та практичної цінності результатів виконаного дослідження, що в концентрованому вигляді знайшли відображення у сформульованих здобувачем наукових положеннях, висновках і рекомендаціях, забезпечено методологічним і теоретичним обґрунтуванням його вихідних положень; застосуванням комплексу наукових методів, адекватних об'єкту, предмету, меті і задачам дослідження; використанням сучасних досягнень юридичної науки та широкої джерельної бази дослідження; здійсненням апробації основних концептуальних ідей і положень дослідження. Вдалий вибір методів дослідження, аналіз і синтез наукової літератури,

нормативно-правових актів та узагальнення отриманої інформації з метою дослідження підходів для розуміння адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства, дозволили успішно розв'язати поставлені задачі.

Достовірність одержаних результатів підтверджується не тільки їх суто науковою значимістю, як певною системою здобутих дисертантом нових знань, що заповнюють деякі прогалини в господарському праві та процесі, адміністративному праві та процесі України, але й їх практичною затребуваністю на сучасному етапі, зокрема для вдосконалення чинного національного законодавства в тій його частині, що стосується підходів для розуміння сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. Проведена автором науково-дослідна робота є результатом її власних напрацювань, вдалою спробою визначення напрямів забезпечення ефективності підходів для розуміння сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

Основні положення роботи знайшли відображення у 6 наукових працях, з них – у 3 наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях, та у 3 матеріалах і тезах доповідей на наукових конференціях.

Здійснення аналізу дисертаційного дослідження та наукових публікацій дає підстави стверджувати про встановлення факту належної обґрунтованості результатів дисертації в галузі адміністративного права як для теоретичного, так і практичного застосування в межах досягнутих автором мети та завдань, що є свідченням його високого наукового рівня, що підтверджується в тому числі відповідністю обсягу наукових публікацій, що висуваються відповідно до чинного законодавства України.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Новизна дослідження конкретизується в найважливіших положеннях, висновках і пропозиціях. одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших у національній юриспруденції

комплексних наукових досліджень, присвячених здійсненню характеристики адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових положень, рекомендацій і висновків, зокрема:

уперше:

- обґрунтовано доцільність імплементації інституту множинності арбітражних керуючих у складних процедурах банкрутства, що дозволяє підвищити прозорість та ефективність управління майном за умови чіткої регламентації повноважень і винагороди;

- обґрунтовано двокомпонентну модернізацію інституційної системи адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства України, що складається із : обґрунтування доцільності розробки й прийняття Закону України «Про самоврядні організації» як базового акта для легітимації самоврядних організацій арбітражних керуючих, стандартизації доступу до професії, дисциплінарної юрисдикції та аудиту доброчесності; внесення змін до КУзПБ шляхом прирівняння арбітражного керуючого до службової особи підприємства-боржника в період виконання повноважень;

удосконалено:

- критерії про-боржникової та про-кредиторської спрямованості систем банкрутства, з урахуванням реабілітаційного потенціалу, процесуальних гарантій і стандартів відповідальності суб'єктів адміністративно-правового механізму публічного управління;

- науковий підхід до класифікації публічно-управлінських механізмів у сфері неплатоспроможності через виокремлення ключових компонентів: рівень централізованого нагляду, стандарти професійної діяльності керуючих, процесуальні запобіжники зловживанням, обсяг судового контролю, ступінь цифровізації процедур;

- підходи до системної інтеграції функціонального (прогнозування, планування, координація, організація) та процедурного (ініціювання, розгляд,

санація/ліквідація, інформаційно-реєстраційний супровід, нагляд і контроль) вимірів адміністративно-правового механізму публічного управління банкрутством як єдиної управлінської структури, що покладено в основу розуміння концепції «подвійної підзвітності» арбітражного керуючого через формалізацію балансів адміністративного нагляду та судового контролю з урахуванням цифрових інструментів;

дістали подальшого розвитку:

- доктрина адміністративно-правової відповідальності у сфері банкрутства через наведення аргументації необхідності введення спеціальних заходів впливу за безпідставне оскарження дій арбітражного керуючого та недобросовісну поведінку боржника;

- - наукова аргументація пропозицій щодо адаптації зарубіжних практик (канадської моделі державного нагляду, американської концепції «fresh start» і режиму «debtor-in-possession», скандинавської моделі комітетного контролю) до українського правопорядку з урахуванням умов воєнного та післявоєнного відновлення.

В дисертації містяться ряд інших положень, висновків та пропозицій, за умови запровадження яких до національного правового простору буде вирішено ряд важливих задач теоретичного та практичного спрямування, що є ознакою цілісності, завершеності та значимості наукової новизни отриманих результатів дослідження А.Ю. Палкіна.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Рецензоване дослідження базується на аналізі та характеристиці вагомих, ґрунтовних наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних представників адміністративного права, присвячених проблематиці розуміння сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, міжнародно-правові акти, закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів

України, інші підзаконні нормативно-правові акти з питань адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. Обґрунтування авторських висновків щодо встановлення напрямів забезпечення ефективності особливості реалізації адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства здійснено із застосування практики законодавчого врегулювання такої інституції у таких зарубіжних держав.

Теоретичне підґрунтя дослідження склали положення науки теорії права, адміністративного права, господарського права, а також окремі положення теорії держави та права.

Емпіричну базу дослідження становлять дані щодо стану правового регулювання адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації є достатньо обґрунтованими, з точки зору логіки та методології наукового дослідження. Їхньому отриманню передувала значна робота з аналізу нормативних актів, вітчизняних та зарубіжних наукових джерел, в яких висвітлюються проблеми розуміння сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства. Високий ступінь вірогідності та наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням значного обсягу літературних джерел, узагальнених практичних матеріалів й відповідних наукових методів. Крім того, автор демонструє добре володіння формально-юридичним, системно-структурним та структурно-функціональним методами наукового пізнання, прийомами логічного аналізу і синтезу тощо.

Обґрунтованість і достовірність результатів дисертаційної роботи А.Ю. Палкіна обумовлюється належним і достатньо якісним підбором емпіричної бази дослідження. Автором досліджені десятки нормативно-

правових актів і значна кількість наукових джерел. До факторів, що обумовлюють достовірність та обґрунтованість дослідження необхідно віднести і досить вдало обрану структуру дисертації, яка відображає логіку викладу змісту дисертації, що дозволило автору сформулювати низку важливих наукових положень, пропозицій, висновків та рекомендацій. Таким чином, висунуті автором задля досягнення поставленої мети завдання виконані на належному методологічному рівні, що є підтвердженням оволодіння А.Ю. Палкіним методологією наукової діяльності.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у тому, що сформульовані у дисертації пропозиції і висновки можуть бути використані у: *науково-дослідній діяльності* – для подальшого розроблення теоретичних і прикладних проблем адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства; *правотворчій та правозастосовній діяльності* – результати дослідження містять низку пропозицій щодо внесення змін до чинного адміністративного законодавства, викладені рекомендації можуть бути використані для підвищення ефективності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства; *навчальному процесі* – у викладанні студентам закладів вищої освіти дисциплін «Адміністративне право України», «Адміністративне судочинство», «Господарське право України».

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертаційна робота **Палкіна Андрія Юрійовича «Адміністративно-правовий механізм публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства»** має структурований комплексний характер, що відповідає вимогам, викладеним у нормативно-правових актах Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти та науки України, зокрема Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 р. № 283) та Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертація А.Ю. Палкіна складається зі вступу, двох розділів, які містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 229 сторінок, у т. ч. основного тексту – 186 сторінок. Список використаних джерел налічує 194 найменування.

В анотації рецензованого дослідження, виконаного А.Ю. Палкіним, викладено його положення наукової новизни, досягнуті висновки та пропозиції із встановлення напрямів забезпечення ефективності підходів для розуміння сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

У вступі автор обґрунтовує актуальність здійсненого дослідження, визначає його об'єкт, предмет, мету та завдання, окреслює зв'язок дисертаційного дослідження із науковими програмами, планами, темами. Також положення вступу дисертації А.Ю. Палкіна містять у своєму змісті обґрунтування джерельної та теоретичної бази здійснених наукових пошуків, оприлюднення методології наукового пізнання, що дозволило її авторці досягти виконання поставленої мети та наукових завдань.

У розділі 1 «Теоретична характеристика адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства» А.Ю. Палкін: визначив історико-правові умови формування та методологічні основи адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства; охарактеризував розвиток правового регулювання процедур банкрутства в Україні; встановив сутність та зміст адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства; описав нормативно-правові засади здійснення публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

У розділі 2 «Реалізація адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства»: охарактеризовано суб'єктний склад адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства; встановлено функціональний та процедурний зміст адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства; досліджено зарубіжний досвід реалізації адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційного дослідження.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження А.Ю. Палкіна, варто вказати на певні дискусійні положення:

1. У розділі, присвяченому історико-правовим умовам формування інституту банкрутства, дисертант залучив надзвичайно широкий та цінний емпіричний матеріал, охопивши правові системи Стародавнього Риму, середньовічної Європи, Франції, Німеччини, Англії, США та Італії. Водночас у низці фрагментів простежується переважання історико-описового підходу над власне адміністративно-правовим та методологічним аналізом. Значна частина викладу зосереджена на реконструкції еволюції конкурсних процедур, тоді як безпосередній зв'язок між історичними моделями банкрутства та сучасним адміністративно-правовим механізмом публічного управління в Україні не завжди простежується достатньо чітко, що ускладнює сприйняття історичного матеріалу як інструменту формування авторської концепції і децю знижує рівень теоретичного узагальнення отриманих результатів.

2. Попри заявлений адміністративно-правовий характер дослідження, у ряді положень статус арбітражного керуючого аналізується переважно з позицій господарського та процесуального права. Адміністративно-правова природа його повноважень, механізми публічного контролю, адміністративної відповідальності, дисциплінарного провадження та адміністративно-процедурних гарантій незалежності розкриті менш системно.

3. Хоча у роботі неодноразово підкреслюється пріоритет публічного інтересу у процедурах банкрутства, питання меж його впливу на автономію боржника, кредиторів та арбітражного керуючого розкрито не в повному обсязі. Зокрема, залишаються недостатньо конкретизованими критерії допустимого державного втручання у конкурсне провадження, що є принципово важливим для адміністративно-правового механізму публічного управління. У зв'язку з цим дисертації бракує чіткішого балансу між концепцією публічного управління та принципами приватноправової диспозитивності.

Висловлені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження, виконаного А.Ю. Палкіним, лише спонукають до подальшої наукової дискусії за темою дослідження.

Вивчення результатів дисертаційного дослідження дає можливість стверджувати, що дисертація А.Ю. Палкіна є самостійною, завершеною науковою працею, в якій запропоновано оригінальний авторський погляд на проблематику підходів для розуміння сутності адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства.

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що дисертаційне дослідження **«Адміністративно-правовий механізм публічного управління у сфері реалізації процедури банкрутства»** є завершеною науковою працею, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, запропоновано нове вирішення наукової проблеми, що полягає в комплексному аналізі стану та визначенні перспектив забезпечення ефективності підходів для розуміння сутності організаційно-правової структури та функціонального призначення процедур відновлення платоспроможності суб'єктів господарювання. Робота відповідає вимогам, які закріплені у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 р. № 283) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – **Палкін Андрій Юрійович** – на основі публічного захисту заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права
Запорізького національного університету

Г.В. Самойленко

Підпис
засвідчую

ГОЛОВНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ

Handwritten signature: Д. В. Семак